

شیکان

(براهوئی شاعری)

شیخ عتیق حسرت مینگل

شیوان ادبی کاروان ڈاک نوشکی

شیکان

شیخ عتیق حسرت مینگل

حاک خوندی و

۱۰۰ اُپنی

۱۰۰۰

اکتوبر ۲۰۱۶ء

الجمیل کمپوزنگ سینٹر کوئٹہ 0300-3898601

یونائیٹڈ پریس سیٹھ اسماعیل روڈ کوئٹہ

شیوان ادبی کاروان ڈاک نوشکی بلوچستان

بہا

کڑوک

سال

کمپوزنگ

پریس

چھاپھوک

تینا مہروانا ایلیم
اشفاق احمد مینگل

نا

ہرانا مہریکا کن تون مسنے
ای او ناہمو مہراتا وجہ غان چانگواہ

ادب معاشرہ نا آدینک

براہوئی زبان ئی لکھنگ ناسفر بھاز ہرے آن تواف ولے منزل بھاز زونظر
بنگ ئی ے۔ ہندن لگک کہ بھاز زون بھراہوئی شاعری ونثر واحد وحویل ناتینا ایلو ہمسر
زباناتے آن بھاز مستی انور۔ انتے کہ دا زبان ناساخت ئی علمی وادبی حوالہ اٹ
فصاحت و بلاغت او پانگ ناردٹ صفائی وخواپا کی بے حد گچین ے۔ دنیا نا ایلو ترقی
یافتہ انگا زباناتے آن بار دا زبان ہم تینا خوک ہمسایہ یا موثر انگا زبان نالفظاتے قبول
کننگ کن ہروڑٹ تینا سینہ ے شابیت تھانے او ہم دا زبان نامون مستی بھاز زون ترقی
کننگ نامکان وایتاتے پیداوار یک۔ ہڑدے ئی ہفتہ ئی وتوئی اخبار ورسالہ غاتا تیز و
ترند انگا شوق او کتاباتا زون وچھپائی نا سگو و سوبر انگا ذوق دا نا مختلف علمی وادبی
منزلاتے بھاز چسپانی اٹ سرکنگ ئی ے۔

داوختا کنا مون براہوئی زبان نا پوسکنو لکھو کوادیب نئے نا کتاب تنخو کے کہ بیرہ
منہ سال نامدت ئی دا او نا مسٹیکو کتابے۔ شیخ عتیق حسرت مینگل نا دا کان مُست
”ہیراتا چمولی“ و ”ترکر“ شائع مسٹو۔ ”ہیراتا چمولی“ نثری کتاب نئے۔ ایلو ہڑتوما
کتاباتا ”ترکر“ او ”شیکان“ شاعری نا کتاب و۔ عتیق حسرت بنیادی وڑٹ شاعر
نئے۔ او جوانو شاعر نئے۔ شاعری نا علم فن آن جوان واقف و معلوم دار ختنگ۔ خیال

نازی آقا بوزبان ناصفا کی، مصرعہ غاتا باہمی ربط و تلازمہ غاتا کڑی جوڑ کنگ اور وزن و عروض توں اور علم البیان آہم جوان دسترس تنگ۔ شیخ عتیق حسرت درس نظامی ناسند یافتہ و عالم کسے۔ ملک نا بھلا بھلا جامعہ او شیخ الحدیث و شیخ التفسیر استاد تے آن علم و فیض دوی کرینے۔ جوان انگا تربیت و صحبت نا اثر اوائف و شخصیت ہڑتوماتے وقار تے اوصوصاً مولانا ڈاکٹر منظور احمد مینگل نا شاگردی اونا علمے اعتبار تے۔ جوان انگا بند غاتے تون تول و بش آن ضرور بند غ نا جند ناریک ہم شرم مریم۔ شیخ عتیق حسرت مینگل نا تینا علمی رنگ ہم جوان نمہ دارے بلکہ داسا تو ای دا پاؤ کہ شیخ عتیق حسرت نا دا جوان انگا رنگا کچھٹ ہم ہلکنو۔ اونا خوک حلقہ ہم نمہ دار و رنگدار خنگ۔ اینو شیوان ادبی کاروان ڈاک نا پٹ اسہ مکمل علمی و ادبی و ادارہ کس نے رسنگا نے۔ ہمو بند غاک کہ وخت کس قطار و پچاڑی وخت ضائع کریرہ اینو کتاب قلم تون وخت نا قیمتی کنگے ہیل کرینو۔ ڈغار نا اسہ فٹ یا گوز کسے تینا قبائلی میراث پارو کاک اینو پورا بلوچستان ے تینا قومی میراث سرپند مریرہ۔ کنے داڑے شیخ عتیق حسرت نا شاعری نا کتاب ”ھیکان“ آہیرہ فلیپ کس لکھوئی ے تو تینا گپا تے ہمو کنڈا درس عرض کیو کہ انسان ازل کسے آن ہر گڑا نا باروٹ چاہنگ خواہسنے او پدان تینا ہندا چا ہنداری نا درشانی نیم کنگ خواہسنے۔ ہے وختان بند غ قصہ بنک قصہ پانک ہم۔ اُسٹ نا کل پیتا تے ایلو بند غاتے اسکان سرکنگ ہم خواہک۔ ایلو فتنے اسکان تینا ہیبت و خیالے سرکنگلکن اودے قدرت نا کنڈا ان زبان یا دوی نا غصہ کس تنگانے۔ ہرا وخت نن دوی یا زبانی عضو آن اونا اصطلاحی معنی نا کنڈا دینہ تو گڑا اودے Tongue آن Language یا براہوئی ٹی دوی آن بولی پانہ۔ بولی مختلف تو اراتا اسہ متفقہ و منظم و

قانون کسے۔ بولی نا ترقی یافتہ انگا درشانی لٹریچر یا ادب نا وسیلہ اٹ مریم۔ گوئڈا کہ ادب سوچنگ و بیان کنگ نا پنے۔

سوچنگان پد بیان کنگ انسان نا دانائی ے او انسانیت نا خیر خواہی ے۔ ہندا سوبان تو ادبے معاشرہ نا آدینک پاننگ۔ دہنک آدینک نامونا سنگ آن بند غ ناچرہ نا کل بے نمہ نیک او پڑہ غاتا بے شونیک بند غے نظر بریرہ۔ او پدان آدینک نا کمک تو بند غ تینا دا بے نمہ ٹی تے مرننگ کیک او پڑہ غاتے شون کس تنگ کیک۔ بالکل ہندا وڑ ہرا معاشرہ ٹی کہ ادب مف تو او معاشرہ ناچرہ اسٹل زیباء و دکش او پڑہ غاتا سیم اسٹل سدھا منگ کپک۔ جوان انگا بند غاک معاشرہ تون خیر خواہی کن ادب لکھرہ یا ادب خوانرہ۔ ای ادب لکھوک او ادب خوانوک ہڑتوماتے ادیب پاوہ۔ ہڑتوماتا Contribution تینا کچ اٹ برابرے۔ ادب نا اصطلاحی تعریف دہن ے کہ بند غ نا فکر و جوزہ غاتا لکھوکے ”ادب“ پارہ۔ لکھوک نا تینا ارا بھلو وسیلہ و۔ اسٹ شاعری ایلونٹر۔ کنا خوک دا ہڑتوما وسیلہ غاک ہم تینا خیر خواہی مقصد و مقام اٹ برابرہ۔ دنیا نا بھلا بھلا انقلابا ک نثر ناول افسانہ و مضمون تے آن بئر۔ ہندن بھاز انگا انقلابا ک نظم و شاعری اٹ واقعہ جور مئر۔ روسونا نثر فرانس ٹی انقلاب نا محرک مس تو اقبال نا شاعری ہم برصغیر نا نقشہ ے بدل کرے۔ ولیم ورڈز ورثہ نا شاعری بند غے فطرت نا اندارہ غاتون محبت نا سبق تس تو خلیل جبران نا نثر فطرت نا تفو کا رازاتے ملا۔ مولوی عبدالحق نا نثر اردو ے لفظ تس تو غالب نا شاعری لفظاتے اوقا سدھا انگا کسر آشاغا۔ شاعری و نثر ہڑتوما ک ننا ادب نا از بابا کو۔ زیر بحث کتاب شاعری نا کسے تو شاعری کن ای دا پاؤ کہ شاعری فکر و جوزہ غاتا درشانی نا لیلوی خلوکا

ذریعہ۔ لفظا تا پیوند کاری ناہمو ہنر کہ اوٹی مختلف کچ وکیل نا مختلف ٹکراک اسہ کچ و
 اسہ وڑختنگرہ۔ ای اکثر پاوہ کہ شاعری نا احساس و تہہ نا جوزہ غاتا تصویرے کشک کہ دا
 اسکان دہنو کیمرہ سانس ہم ایجاد کتنے کہ بندغ نا تہہ نا احساس و جوزہ غاتا فوٹوے
 ہلنگ کے۔ شعری انسانی ناروح نا مساجنگ یک۔ روح نا دم درینگہ دیک۔ جوان
 انگا شاعری ے خواننگ یا خفتورنگ آن بندغ نام راست مریک۔ شاعری اسہ علم
 نسے ہم۔ لیکن دا علم اکتسابی اف۔ God gifted ے۔ دا علم استاد نسے آن ہیل
 کنگ تو مریک لیکن حاصل مفک۔ دا علم ناچو سند یا ڈگری نسے دنیا دا اسکان جوڑ کنگ
 کتنے۔ خلیفہ گل محمد نوشکوی تینٹ تو ایم اے براہوئی کتوسس ولے براہوئی ٹی ایم اے
 کنگ کن خلیفہ گل محمد نوشکوی ے خواننگ ضروری ے۔ ہر ہمو شعر جوانے کہ او وزن نا
 تول ٹی پورا مرے۔ تینا معنی ے جوان سرکنگ کے۔ او بھلو شعری عیب یا زبان نا غلطی
 آن پاک مرے۔ شاعری نا متفقہ آفاقی فارمولائے اگر موناخن تو شیخ عتیق حسرت
 نادا کتاب جوان انگا شعراتے آن پرے۔ نقاد نسے نا بقول کل غزل ٹی بیرہ اسہ جوانو
 شعر نسے مریک باقی ایلو کل شعراک ہمو اسٹ انگا شعر اسکان سرمتنگ کن کسر نشان
 ایتزہ۔ شاعری بھاز مشکل و کاریم نسے۔ دانا خواری تے ہمو فک سرپند مریرہ ہرا فک
 تینٹ شاعری کیرہ۔ ای ہرا وخت شاعر نسے نا جوانو شعر نسے بنو یا خوانو تو ہمو شاعری کن
 ڈکھیا مریرہ کہ بے چارہ اخہ مشکلاتے آن پد دہنو جوانو گڑاس کشانے پسے۔ کنا
 تصویر ٹی او نا ریاضت نا ہمو خواریک بریرہ ہرافتے آن وخت وخت کہ کنے گدرینگوئی
 تمانے۔ شیخ عتیق حسرت نا کتاب آن گڑاس شعر ہرا فک کنے متاثر کریر۔ نعت شریف
 نسے نا اسہ بند نسے:

محمد نا غلامی کن کنا کاظم ارے حاضر
 کنا لمہ کنا باوہ کنا ایلیم ارے حاضر
 مکمل شعریت، معنویت و اثر آفرینی کس تنگ۔ شاعری لفظا تے معنی و تشریح نا مرلیس و
 پہنادے و دھفک:

کرینے بھاز ضد ڈکال استخو
 خدایا بچفک چنکا دغوتے
 استعارہ غاتا استعمال شاعری ے کبین و اشاراتی یک۔ دا شعر ٹی ڈکال و دغو
 ہڑتو ما کہ بطور استعارہ ہنگا نو۔ ہراڑان شیخ عتیق حسرت نا شاعری کبین و سو برسنے۔
 او معنی غاک ہم و دھانو۔ شاعری بنیادی وڑٹ جمالیاتی مریک۔ عشق و محبت نا بیان
 اصل اٹ شاعری نا تمہیدی کلمات سرپند متنگرہ۔ عشق و محبت نا لطیف انگا بیتاک
 شاعری نا بھلا بھلا مقصدے بیان کنگ کن شاعرے موقع فراوان کیرہ۔

چنا بھلا ننے آن یار استو
 نما بنگ کہ مستائی درینے
 نوشتہ یک منہ او لفظ چاوہ
 ننے آن او دتر سیاہی درینے
 عتیق حسرت نا جمالیات نا جس ے جوان مونی پیسو۔ مونی اودے تینا
 پیغام ٹی مقصدیت پیدا کنگ کن دوسکی کرینو کہ او بھلو مقصد نسے نا کنڈا بنگ کرینے۔
 ہرا انصاف ٹی گریفصلہ کپ
 ہمو دے وخت نا سلطان پاپہ

شاعری ٹی اگر قومی و پیغام یا مقصد کس مف تو دہن انگا شاعری ہم دانشورانہ
عیاشی نئے۔ بیرہ زلف و رخسار یا گل و بلبل ناڈ کراٹ ہم شاعری آفاقی مفک۔ اسہ پین
جاگہ کس قوم ناسفرنا کیفیت ئے بیان کرسانا اوییتی ناؤ وئے یلہ کپک پانک:

ننا نت تا پرلیس ء مرض پاپہ

دا تو منزل نا پنداتا نشانے

شاعری نا اصل ٹی تشریح و معنی کنگ ہم تو مفک۔ کہ دانا ڈکشنری مارکیٹ ٹی دستیاب
اف۔ شاعری محسوس کنگ ناگڑا اسہ بلکہ شعر نئے معنی کنگ شاعر تو ظلم نئے کہ نن اونا
شعرے اسہ معنی نئے نا پابند کینہ۔ شعرے ملوک انگہ وخت توں اوار اوار اونا معنی و
مطلب بدل مرسا کے۔ ہر خوانگ ٹی جتا و معنی کس ایتر۔ ہر کس کن جتا و معنی کس ایتر۔
جوان انگا شعر معنی آفرین مریک۔

ہر اتم نیک ڈکھار سلطنت کس

ارے پا دیرے طاقت روشنی کے

یا

خنانے پمبہ ء دیرس وزن دار

کینی ٹی اونا رازس تخو کے

شاعری فن نئے ہم تو شیخ عتیق حسرت دافن نا آموختہ و بندغ کس خنگک۔
رباعی کن شاعری نافن ٹی مشکل سرپند متنگ تو عتیق حسرت رباعی ٹی ہم تینا فنکاری نا
درشانی ئے کرینے۔ ہانکو ہم لکھانے۔ علم عروض و وزن نا ہم خیال داری و پاسداری
ئے جوان کرینے۔

مچہ وخت ء گزان داڑے

حالتے پلن داڑے

عمکو حملہ آور منک

یتنے چپ چپ ڈکن داڑے

دا وزن پورا غزل ٹی ہنداختہ سخت تورینے کہ بچو زحاف کس ہم ہلتے۔
حالانکہ زحاف نا بھاز گنجائش دا بحر ٹی ارے۔ لیکن شاعر تینا فن توں سچائی نا ثبوتے
تنگ کن ہر سختی ئے قبول کرینے۔ بھاز انگا چنکا بحر اتے ٹی ہم لکھانے۔ چنکا بحر اتے ٹی
لکھنگ آن ہم دا ظاہر مریک کہ او کم لفظ ٹی بھاز ہیئت کنگ نا ہنرے جوان چاہک۔
زبان نا حوالہ اٹ ہم شیخ عتیق حسرت نا کتاب ٹی بھاز گڑاک بھاز جوان اریر دہنکہ
رباعی نئے ٹی

خن تے ٹی سیلہ کس ہی بسک یار

”ہی بنگ“ لکنگ محسوس متنگ نا معنی ایٹک۔ ہر ادے نن براہوئی لکھنگ ٹی اسل
ہتئن یا گڑا کنا نظر ان گدریتگننے۔

چڑہ پاکی نا کیسہ دعویٰ ء

ای نے جوان درست کیوہ نت اسکان

نت اسکان کسے درست کنگ یا چاہنگ ہم براہوئی لکھنگ ٹی شاید کم ہننے۔
اسہ پین جاگہ کس غزل نا قافیہ ئے ہم پوسکن یک۔ اوتینا نوشکی بلکہ ڈاک نا
لجہ ٹی ہیئت کرسا شیخ عتیق حسرت یتنے منفرد کنگ نا بھاز کامیاب و کوشش کس کرینے
دہنکہ:

کنا باروٹ پانگک ہر کسے
ہراکا او ڈاکی شئی مٹے
در تسوٹ پھل ۽ اُستان ہرا
ہمو پھل عتیق خواجہ نی مٹے

شہی جوان انگائے پارہ ولے دا اسم صفت کنا خیال پانگک بیرہ نوشکی وڈاک نابرا ہوئی
لجہ ٹی مروئے۔ پین علاقہ غاتے ٹی شاید ای دادے ہٹوٹ۔ شیخ عتیق حسرت برا ہوئی
زبان نا شاعری نامڈی ٹی بھاز قیمتی و اضافہ کس کرینے۔ نم ہرا وخت کتابے مکمل
خوانورے توئے بھاز خوشی بروئے۔ انشاء اللہ۔ آخر ٹی ای دا تقریظے ہند اسٹ انگا
ہیت آ ختم کنگ خواہ کہ ادب ۽ اگر معاشرہ نا آدینک پانگک نے تو آدینک نا اسہ
خوبائی کس دا ہم تو ارے کہ آدینک روشنائی ۽ منتقل و منعکس کیک۔ اسہ کمرہ کسے ٹی
اسہ چراغ و آدینک کس اگر اوار تخنکر تو چراغ نارو شنائی پین طاقتور و توانا مریک۔ بنیادی
تعلیم اگر چراغ ۽ تو ادب آدینک ۽ آدینک چراغ نارو شنائی ۽ گوہپک، ڈھلپک،
کیدپک، ضائع کپک بلکہ روشنائی ۽ پین و دھفک۔ پین تالان کیک۔

سلامت مریرے۔

نمائتیا

ڈاکٹر عالم عجیب نوشکی

شاعری داد کسے

شاعری داد کسے۔ دائی شک اف لیکن دا ”داد“ ہر کس نا کسے عطا مفک۔ دہن
تو پین تخلص اٹ ہر س پورہ معاشرہ شاعری کیک ولے قدرت نا تحفہ ”داد“ ہرا فتنے
ملانے ہمو فک ہورے آ حساب مریرہ۔ ”داد“ ہمو فتنے ملانے ہرا فتنے آن قدرت
تخلیق نا کاریم ہلسا ایلو دنیا کل نقالی ٹی اختہ ۽۔ اگر دا نقل کرو کا عاقلاتے ہم نن شاعر
پان تو قدرت نا عطا مرو کا شاعر اتون زیادتی مریک۔

دہن تو کچھری پڑے مون انگا کوٹ والاتے آن مگر اوڑے ہم وکیل منٹ و
ہرا فتنے آن قدرت و کالت نا کاریم ہلیک۔ ہندن دا نقل آ شاعر اتے سمجھ ہرا فک تینا
لاٹھی نا وجہ غان جوان انگا شاعر ات تخلیق آ تے نقل کر سا بھلو بھلو پین کٹانو۔

دا تمہید نا مقصد دادے کہ اینو پگہ شہرت نا ہوس نا وجہ غان ہر بندغ خوانک
اسہ نہ اسہ وڈ کسے اٹ دنیا ۽ کنا پین ہلنگ مرے۔ اودا گڑا کسے نا علم ارے یا ف مگر شیخ
عتیق حسرت دا فتنے آن یکسر جتائے۔ انتے کہ شیخ جی ۽ اللہ پاک دا صلاحیت آتے
تسے کہ شیخ اسہ باعمل عالم کسے تون اوارا و اسہ حساس و شاعر کسے۔ ہرا نا فن پارہ غان
اونائتیا تخلیق تیٹ نظر بریک۔

شیخ ناشاعری تینا پاوالی آ زندگی ناتینا رسم و رواج، دود و ثقافت تینا مسلمانی نا
ترجمانی ئے کنگ شیخ ناشاعری نا بھاز سادہ و معصوم روانو انداز ئے ہر اہنگ خواننگ
تو اسدم اُست اٹ جاگہ کیک۔

”ہیکان“ شیخ جی نامسٹیکو کتابے۔ داکان مُست ”ہیراتا چولی“ براہوئی
اکیڈمی پاکستان او ”ترکر“ شیوان ادبی کاروان ڈاک نا پارہ خان شائع مسٹو۔ شیخ جی نا
شاعری تینا مٹ تینٹ ئے۔ کنا خوشامدی نا محتاج اف۔

نما گنوکا

علی ساقی

شیکان ناپٹ

بلوچستان نا باشعور آ مخلوق تینا و تانخ بُندر مٹکنا ہنکین ئے چو وخت کس گیرام
کپک۔ ہمو ہنکین بُندر تون اسہ بھلور شتہ کس گنڈوک مریک۔

ننا مخلوق وخت کس دا خلق شار آ ن بیٹ کیک ہمپک تینا مال مڈی تے پیشن
دیک۔ پال خوری، ہتم نا وختے گدر لیک خرو دُحسی مدر دُوغ، چکیدہ سہمار آ تا مزہ ئے
ہلنگ آ ن گڈ واپس مخلوق تینا ہنکین آ بریک کنے جوان یادے ن چٹک اسن توننا ڈاک
نا مخلوق بیٹ کر یکہ شیکان ناپٹ آ و تانخ کریرہ۔

شیکان اصل اٹ ہمو جاگہ ہمو پٹ ئے پارہ ہراڑے کسر معلوم تمپ چھول
ملاسی نا خوف شدت محسوس مرے۔ شیخ عتیق حسرت مینگل بھاز حساس و بندغ ئے۔
انتے کہ اونا شاعری ٹی تینا غریب بے وس آ مخلوق نانت شپادی لنگڑی، ظالم آ تا
زورا کی ہم ختنگ۔ ای دا پاوہ شیخ صاحب نادا کتاب بیرہ تینا مخلوق نا حالت نا عکاسی
ئے کنگہ۔ امیدے شیخ صاحب نادا کتاب ایلوارا کتاب ”ہیراتا چولی“ او ”ترکر“
آ ن بار پذیرائی خنو۔

عمران فرہاد

مرکزی پریس سیکرٹری

شیوان ادبی کاروان ڈاک نوشکی

انسانی نفسیات نا علم بھارتیہ علم سے۔ انتے کہ دا علم پانک فعل ے آخا فعل
 نتا وجہ ے پٹہ۔ (محرک) انت سے؟ دا فعل کن انت کس تحریک پیدا کرے۔ ہندن
 شاعر تینا بٹسن انگا تجربہ و تینا نفسیات نا بنیاد ے گڑا تا درک خلیک۔ شاعر دارصل اسہ
 جوانو ماہر نفسیات سے۔ او تینا فکری انداز اٹ کسے نامزا جے پٹہ مریک نہ بیرہ بلکہ
 اودے پٹہ ہم مریک۔

ہندن شاعر تینا قومے پٹہ مریک۔ قوم ننا تاریخ و اونا کارنامہ غاتے ہم
 چانک ولدا قومے اونا نفسیات نا مطابق کسر شونی کیک۔ خواجہ عتیق حسرت ے
 دا باروٹ جوانو معلوم داری کس ارے۔ ارٹمیکو دا کہ شاعری نا علم آن جوان واقف
 ے۔ دہنکہ اینو نا شاعر تینا قومے پانک:

دے شوان ے قوم ننا سردار کیک
 خڑنا پالیزے دے لنگار کیک
 ٹکری اف قومے تو صبرس ارے
 آخ آتے دیر پا دستار کیک

بے انصافی عہد اف۔ شاعر دا موقع غا وخت کس ہم چپ کپک۔ اینو حقدار حق ننا باخونا
 رنداٹ رلسائے۔ اینو ہم مزدور ٹھیکیدار ے تینا روزانہ نا دیہاڑی کن پٹک۔ عتیق
 حسرت بھارتیہ شعر سے ٹی دہن تران کیک:

اڑے انصاف خواہ نی دیر آن
 داڑے لائی گراتے لائی اف

ای تینا شاعر ے یعنی خواجہ عتیق حسرت بخش کہ دادا تیلو ولدا ہم ای اونا دادنا قرض دار
 اٹ۔ احساس تو شاعر نا میراٹے۔ ہندا احساس تو اودے شاعر کرے۔ دا ہمو احساس
 ے کہ ہرا کہ شاعر آن بیدس کسے تون افک۔ ہمو جوزہ اودے ہندا خس مہروان کیک
 کہ حد مف۔

ہندا کیفیت اودے ہندن ہیبت کر فک قاری اونا لکھوکا ے خوانسا ہندا
 سرپند مریک کہ دا لکھوکا ے ای لکھائٹ۔ دراصل شاعر نا صداقت ے۔ او اخہ
 صداقت اٹ تینا ہندا کیفیت نا اظہارے کیک ہندن شاعر نا اُستے اسہ زبردست و
 عدالت سے۔ وخت کس اونا فکر ہموڑے سر مریک فلان کاریم فلان گڑائے دہن مروئی
 اس ولے دہن انتے مس؟ دہنکہ عتیق حسرت تاریخ آن ہر فک یا تینے آن ہر فک
 زمانہ غان ہر فک

زمانہ انکلن انصاف کتو
 ہر اتم کر بلا رنگین مسک

اسلوب شاعری ٹی اسہ جوانو صفت کس پانک۔ اگہ اسلوب تون اوار فکر و فن مرے تو او
 شاعری بے مثال مریک۔ اینو امن اسہ عالمی و مسئلہ کس جوڑ مسنے۔ ہر جاگہ انسانیت

بے قدری ناگواچی ہے۔ تاریخ ماضی ناگواہی کہ ادیب و شاعر انسان و انسانیت ہے
سر آن تینا موضوع خیال کرینے۔ اینو نا شاعر ہم انسانیت نا ڈکھ جو ان محسوس کیک
دہنکے خواجہ عتیق حسرت تینا سماجے جو ان خوکا ن خنک

امر رشتہ غاک داڑے زندہ سلورک

کہ ایلیم نا ایلیم تو دولت آ جنگے

چڑھ جنگے حسرت امن مشہ مسک

فصاحت بلاغت خطابت آ جنگے

شاعری ٹی دا ہم اسے خوبی کسے تینا اسلو بے ہنداخہ سادہ کر۔ اسے مہر و نو بندغ کسے نا
وڑ ہیبت کر سا شاعر کر:

سمندر نا کڑمی آن توبہ

ننے تو ختہ گہرائی درینے

چنا بھلا ننے آن یار استو

نما بنگ کہ مستائی درینے

براہوئی ادب نا باروٹ ای مایوس افٹ۔ دا خاطر ان کہ اینو براہوئی شاعرے درک
اف اینو علم تنگ فن ارے بے مقصدیت ناشکاراف۔ ہندن براہوئی ادب ٹی نثر نا پڑ
ہم خڑن خننگ۔

ننا د بے ہموک اعتراض کیرہ ہرافتا ننا ادب ادبے خواپسہ۔ انتے کہ خوانو کا
بندغ اعتراض کپک اوتقید کیک۔ مکتبہ درخانہ ناہر خوانو کا بندغ براہوئی زبان کن
کاریم کرینے۔ مگر اوکان پدلا دوتے تھینے تو سنے۔ یان کونا گنوکا تے بے کار پارینے۔

یاننا لکھوکار زبان خیال کرینے۔ اینون خنہ ملک داد قلاتی، محمد عمر دین پوری، عبدالعزیز،
خلیفہ گل محمد نوشکوی، محمد افضل مینگل نا علمی ادبی خدمتاک اینو ہم کتابی شکل اٹ خننگرہ۔
ولے اینو نا ملا بیرہ دم و دو دعوید لکھک۔ شیخ عتیق حسرت ہم ہندا گڑاے جو ان محسوس
کرینے بلکہ شاعری ٹی تینا ہم ہندا تذکرہ ہے کرینے:

تینا او جاگہ ع شابت کیرہ

کنے او خنپسہ بس ہیبت کیرہ

دسینو زعفران ہے کڑدہ کڑدہ

خلے ملاتے بس تابیت کیرہ

عتیق جان کنا ورناتے ٹی اسے جو انو لکھوک کسے۔ صفت آن بیدس او نا لکھنا
ای اعتراض فے کیوہ کہ او ٹی بحیثیت قلمکار ہموصلاحتیاک خننگرہ۔ انتے کہ او نا ”ہیرا تا
چھولی“ ہم ثابت کیک کہ او اسے اعلیٰ و قلمکار کسے۔ نثر و نظم، تحقیق و اکل صنف آتے ٹی
او نا خدمتاک جو ان نظر بریرہ۔ ای اللہ رب العزت آن خواست کیوہ کہ کنا کوپہ ہے
مزید لکھنگ نا دس و طاقت ایتر۔ آمین۔

عابد سلام

مرکزی جنرل سیکرٹری

راسکوہ ادبی دیوان بلوچستان

کناشیکان

کنا شیکان ءِ نی خوانس
کنا دیوان ءِ نی خوانس
اڑے نے پنت ءِ اے ورنا
کنا ارمان ءِ نی خوانس

شیخ عتیق حسرت مینگل
مرکزی چیئرمین
شیوان ادبی کاران ڈاک نوشکی

حمد باری تعالیٰ

مولا اسٹ نی اُس
کیسہ پسند اسٹے
دا کائنات نا ءِ
پیدا کروک اُس اونا
نے لمہ باوہ افک
افک نے ایڑ ایلیم
نے رشتہ دار افک
سیال او قریب نے اف
عیب آن پاک اریسک
نی خالق ءِ جہان اُس
نی مالک ءِ جہان اُس
نا کل عینک پاک و

کل آ فرشتہ غاک ہم
 موت ء نن حق چانہ
 قیامت بریک بے شک
 تورات زبور انجیل
 قرآن نا کتاباک
 وحدت پرست نئے اُٹ
 ای کلمہ گوس اریک
 نی اُس اسٹ بے شک
 ای پاوہ لالہ اُس

نعت رسول مقبول ﷺ

نبی احمد شفیع اعظم خدا نا دوستخواہ فی اُس
 امام الانبیاء فی اُس محمد مصطفیٰ فی اُس
 ارین بیمار نن آقا نا اُستاک ہم ریش و
 نا وا لاعلاج انگا کہ اُستاتا دوا فی اُس
 نما احسان ارے بھلو گنہگار انگا امت آ
 سفارش کر ننے کن فی نا تو آسرا فی اُس
 منیر پارے نئے مولا تینا قرآن ٹی پاک آ
 بدر پارے جہس مولا قمر تو والضحیٰ فی اُس
 امین پاریرہ تا حسرت کہ بھازاک صادق اوسچا
 قریشاک دُن کہ پاریرہ نا کل آن صفائی اُس

نعت شریف

محمد نا غلامی کن کنا کاظم ارے حاضر
کنا لمہ کنا باوہ کنا ایلیم ارے حاضر

عرب نا کل ندر ائسر پنا خواجہ محمد نا
ہمو مکہ مدینہ تو ہمو زمزم ارے حاضر

اشارہ ٹی کرے ٹکر امر طوبے ء زیباغا
تمای جر بوچا تون زمین نا جم ارے حاضر

کنا ہستی پنا اونا کنا ایمان ء او حسرت
کنا کل قوم دھرتی تو کہ ہر موسم ارے حاضر

نعت شریف

قیامت اسکا پے نبی پیدا مفک
آخری مسک نبی پیدا دے

بندغے سیخا مرلیک پارہ کل
الوے اونا پڈٹ سیخا دے

کر توکل نا پڈٹ دنیا بریک
رند ٹی احمد نا بس دنیا دے

فخر کینہ مصطفیٰ جان آ ہزار
کیک تعریفے اونا مولا دے

معجزہ نس اف عشیق دا انت نسے
بادشاہی کیک ہر اُستا دے

نعت شریف

امام ؑ رسل پیشوائے محمدؐ
خدا ہم کنائے کنائے محمدؐ

ننا سیر خنتے کرف دید سیٹی
کنا جوڑتے آ دا سدائے محمدؐ

کنا امت آ رحم کر ہر گھڑی نی
کہ پارینے دا وڑ خدائے محمدؐ

نبی مصطفیٰؐ نا نبی مجتبیٰؑ نا
تخار خنتے آ ہر ادائے محمدؐ

ای صدنہ مربوک قریشاتا حسرت
عرب نا گچینا چنائے محمدؐ

مدینہ غا کنے فی در خدایا
نبی نا روضہ غا سر کر خدایا

تمنا بس کنا ہندا دے یا رب
گناہ تے فی کنا مر کر خدایا

بنک فریاد ؑ دا سا فی کنا رب
کنے فی نیک او اطہر کر خدایا

اریر چنکاک کنا بڑا نمے آ
کنا حالے کرک فی شر خدایا

عتیق حسرت ؑ نا بندہ سوالی
اونا زند ؑ کرک اظہر خدایا

ڈُغارے مومن آتا دیر سے وا سیم کنگے
ہمو دشمن ننا دین اٹ اینو ترمیم کنگے

بشہ ایلیم تُوئے اِلے ہرن دا دیر سے دُن کیک
غریبا خلق نا صُجے نی ہر پیشیم کنگے

ہمو مکتب درسگاہ تے ہُشن مسجد ضرار آنبار
فسادی وَ اگر اوڑے کہ کس تعلیم کنگے

پنس بھلو اول مڑد آتا اسک دا ڈُغارا اے
تینا اُسے اینو ہر کس کہ وا ایکیم کنگے

امر ن رند ٹی اونا انوک پا عتیق حسرت
ہرا کہ رشتہ غاتے داڑے بس تقسیم کنگے

تینا وطن زیبا وطن
صدخہ نما جیجا وطن

قربان مسر نا پنا
نوروز تو نورا وطن

نا مش تے خوڑدہ کیوہ ای
نی اُس کنا پھلا وطن

لتر کئے اف ای شپاد
دے نس خلّس سٹرجا وطن

نئے کے قلم تتر کتاب
خوانو امر نی پا وطن

ای حق نا پیتے کریٹ
چپ کر کئے پارہ وطن

کرک نی ہیت ۽ روشنائی نا
مرو روشن کہ زند جائی نا

تینے پیڑفسہ پخیر آ تون
شروع ۽ داسا تو تباہی نا

عقل نا خامو لک ۽ خرفین اُس
ہے عادت ارے چنائی نا

ہرا خشک نشانہ غا سُمے
کرک نی قدر ۽ او سپاہی نا

کنا اُستا برے حکومت کے
ارے قابل او بادشاہی نا

نما دا راز ۽ پُہہ اشل دتوٹ
اینو پہناد اف صراحی نا

اریک بندہ بندگی نی کر
ضرورت انت نے خدائی نا

امہ نی پاسہ بود پا تینے
کنے اسکا مفک رسائی نا

کنے الاس اناس عتیق حسرت
صفا خاخر دسے جتائی نا

چورک

ستم نا قصہ ۽ اِلے امن نا ہیت ۽ کرن تون
اگر ملتون دھرتی کفن نا ہیت ۽ کرن تون
وطن ساہ آن کپینے بن محبت مسُنے اوڑتون
یلہ کر زلف ننا پیتے وطن نا پیتے کرن تون

مریک دے ننا دیس شار چپی
مروئے ہر اسہ غدار چپی

عجیبو منظر نس استو خنائک
کس دا پار کس ایپار چپی

ہرا غازی تا مڑدی نا دلیل اس
ہمو ہکل ہمو کوکار چپی

کروئے فیصلہ انصاف ٹی انت
تقیئے کاٹما دستار چپی

ہرا مسک نما اے راست گوہی
نی کیسہ داسا تو گفتار چپی

ملک ساقی او شاہ جی شیخ صاحب
خبر اف انٹکن ہر چار چپی

ہُشنگ حضرت خلیل ءے خاخر افک
پھدینی ٹی اونا راز نس تنخو کے

خنانے پمبہ ءے دیر نس وزن دار
کیننی ٹی اونا راز نس تنخو کے

ہرس دُن مف نھے کیدو ءے ظالم
ہنینی ٹی اونا راز نس تنخو کے

عتیق پاپیرے تا ہچ نس خدارا
خرینی ٹی اونا راز نس تنخو کے

فرد

ہر اسٹ نا اف کمال نس بہادری
لکھ نئی ورنہ اسہ غازی مریک

دھنوکس اف کہ اُسٹ خواہی کے
محبت نا پیام راہی کے

ہزار انداز نئی او کے نخرہ
کنے شیدا تینا او جائی کے

ارٹ اے جنگ ایتراہ داڑے
اسٹ اف کس کہ خیر خواہی کے

اگر لقمان نا فن اوڑتون اے
کنا ٹھپاتے پا دوائی کے

عدالت سخت اے شیخ صاحب نا
اسیکا ہتو تا گواہی کے

دبو نم پاہو تا عتیق حسرت
برے دا اُسٹ آ بادشاہی کے

غریباتے کہ کس نس سیال کپک
امیر آتون پینگن رشتہ غاکو

ہلار نس متکلو نن خچنہ جی
نواب آتا کہ مونا پستہ غاکو

گنینہ دال اے بے غم خاچنہ نن
غریبی آ ننا دا قصہ غاکو

کنے شکرے کنا دا حال آ مولا
کہ لُخ ٹی آ گڑی آ کرتہ غاکو

عتیق حسرت عبادت دے اونن کر
کہ چندی بیٹ نے آ سجدہ غاکو

انقلابی تیر نئی بنش ہلکن
زند نا شوگیر نئی بنش ہلکن

مہر مابت خیر خواہی نا پنا
ہر اسہ تحریر نئی بنش ہلکن

مسنے ہینار چھولی اسکا سر
ہر ہمونن دیر نئی بنش ہلکن

واعظ آتا وعظ نئی اک اثر
جمعہ نا تقریر نئی بنش ہلکن

بود پاسک یا ننے نابود شیخ
یار بس آخر نئی بنش ہلکن

ثقافتے کرک زندہ ثقافت بیرہ دستار اف
نماکل خورک و دعویٰ و ونے پین ہیچ اوکڑدار اف

کرک نی دسندر غیرت بشہ نی خاچیہ ورنہ
برک نے تیرای ایتو اگر نے تون تلوار اف

قطب پورے نی انت چاسہ تہاری نن زوراکے
مرویہ را ولد ای نا کہ چاودہ نے تو استار اف

کہ بیل ء کوپہ غا بزغرشوان نالٹ دوتی ے
وطن ٹی نی کنے الے کنے داسکان تو وار اف

ہمو منزل ننا ے جی ہراڑے پاگلک تارتخ
گدانا کو ننا پہچان ننے ماڑی او ہیچ شار اف

کنا استٹ عتیق حسرت ارے دا دڑد بس بھلا
ارے خاچوک آرامٹ کنا ورنہ بیدار اف

غزل

بندغاتا داخہ در مسک دتر اڑزان انتے
 بندغی نا تسنو اودے گڑا پا شان انتے
 کل گلم کیرہ دترتے بندغاتا شوق کئی
 داسا اودے پا نہارنس پاسہ تا انسان انتے
 پاسبان آک قوم سنا کل دوز ڈاکو مسنو
 اٹکن نی پُہہ مفیسہ مسنس نادان انتے
 ایلماتا کاٹماتے وا قلم ایلمک کریر
 نرسہ دُن الپ تینا خفتے ٹی شیطان انتے
 امن کینک خلق ٹی دا امن والا نن مرین
 خاخرس لمبہ کروکو خلقی دا شان انتے
 بر ہتینک انقلابس ملک ٹی تینا عتیق
 دا نن ارمان الپک بے درک خاچان انتے

آزاد نظم

نے پان کافر نی شور کیسہ
 قرآن پانک
 شہید زندہ
 نی زندہ غاتے کہ کیسہ ماتم
 یقین اف نے قرآن آچا وہ
 صحابہ غاتا اریس گستاخ
 ہزار لعنت ہزار نے پٹ
 اے رافضی نی اریس مرتد
 ناکفر ٹی شک ہرا کرینے
 او بندغ آپان ہزار
 لعنت
 متعہ حرامے حلال پاسہ
 نی پنجتن نا اریس حامی
 ایلو صحابا تے پاسہ مرتد
 اریٹ حیران نے آرافض
 واہم
 مسلمان پاسہ تینے

غزل

رب تخانے نا کشش تصویرِ نئی
دُہنکہ موتی لال جوہر ہیرِ نئی

فی خلیفہ مرغنا دے تے آن نئے
نک گدارانو کنا شوگیرِ نئی
شیشہ نس موجود مرے گر خلقِ ٹی
سیل کیک پا چہرہ ئے دے دیرِ نئی

ای امر ثابت سلوٹِ پابو نم
او کرے اک وار خنتا تیرِ نئی

دا تمنائے کنا حسرتِ عتیق
فی مروسک بس کنا تقدیرِ نئی

رباعیک

گوربچ تہو تے اٹ بشام چڑہ
ارمانک کنا کنتو نس شام چڑہ
حیران صفا مسر نا غمک ہرار
ایکان دڑا دیگر مس شام چڑہ

ہستین نا اُسٹ داسم مسک یار
خنتے ٹی سیلہ نس ہی بسک یار
حیرانٹ کنتو دُن انتے مس پا
مہالو بھاز اونکن جوان اسک یار

دڑداتے کیدانن اے یار نما
یاداتے مارانن ہر وار نما
غیراتے بشخانُ نس فی مہر ہزار
قربان اُٹ ای صدخہ سرکار نما

رُلانِ محبتِ ٹی مانج ہزار
دا شارِ ارا رنگِ اٹ تس رنج ہزار
نی مہر نے حسرتِ بشخاسِ اناس
نا دید ننا دید اٹ مس گنج ہزار

آزاد مرے دیس وطنِ زیب کرو
دا دشتِ جبلِ تیٹ چمنِ زیب کرو
سکرات مرے سخت ننا پینِ عتیق
رنگینِ دترتیٹ کفنِ زیب کرو

گورچِ اگہ تخِ مسِ برساتِ وڑک
یا برفِ مرے چلتنِ ہر ساتِ وڑک
بشامِ ترنگڑ کے سیلابِ خنوں
گنداکِ غزلِ پارکِ او ساتِ وڑک

غزل

کنا اُستِ مٹنے دھڑکنِ تا گواچی
نمارِ ازگا نما اے خنتا گواچی
چراغِ روشنا بس دیرِ کہفے
کہ مٹ اے تہارا نن تا گواچی
نی تولوگسِ تینا واملِ ٹی دوست
کنے ہرِ مسکِ پیشنِ تا گواچی
عتیقِ دوستا تیٹِ ہیجِ حالِ الو
مربوِ الے کنے دشمنِ تا گواچی

فرد

بس ہراتمِ مکہ ٹی شاہِ رسل
تسِ عربِ نا با دُویِ زیبِ پین

فرداک

ضرب خلکُ لا اِلهَ نا وردِ نئی
پا امر تسبیح کنا ثابت سلو

☆

تڑوٹک همو نا دوی عتیق
ہرا کیک بھکواس صحابا تا ذی آ

☆

مسجد اٹ جامے خلوکا شیخ جی
میکدہ ٹی کیک عبادت سراتون

☆

زمزم تونے خلفے اٹ وار جام ء ساقی
الزام خلیک مفت دنیا کہ شیخ جی آ

☆

نم کہ جائز عشق اف ملا نا خوک
تینکہ جائز عشق ء فتویٰ تسونے

آزاد نظم

نا قوم امر بچو؟؟؟

دایتے کنے نی پا

بوتار قوم سنانی

چندی تے کنگ خرما

شوکارے نیکہ لٹے

نیکہ خنگسہ نی

نیکہ شوان رندٹ

واپاسہ

انت مس تا؟؟؟؟؟؟

صُحْب دھوکہ شام دھوکہ
 زندگی ہر گام دھوکہ
 کس نے آ تحفہ امید
 میم دھوکہ لام دھوکہ
 نی سرور پٹوس اراڑے
 میکدہ ٹی جام دھوکہ
 ای تنخو امید دیر آ
 خط سنا پیغام دھوکہ
 کسے ہر جائی نی حسرت
 کسے ہر بے پام دھوکہ

زندگی آن اُست پنانے کنا
 شاعری آن اُست پنانے کنا
 راست پاوہ یار نی نختو درس
 نا گلی آن اُست پنانے کنا
 بھاز شوگیر خلکٹ نن تیٹ ای
 بے تنھی آن اُست پنانے کنا
 ہورہ برسائی و جھمر کر خدا
 ساتوئی آن اُست پنانے کنا
 غم خنائٹ ای جہانٹ بھاز عشق
 ہر خوشی آن اُست پنانے کنا

بر مہر محبت نا تحریر آ نظر شاغن
چندیک خنار شہرت او پیر آ نظر شاغن

نا حسن ارے بے مٹ دا پیتے منوہ ای
اسوار برک مچہ کشمیر آ نظر شاغن

شالکوٹ دشت ۽ گوران چاغی تو نوشکل آ ہم
بولان نا سدا بر نی ہر دیر آ نظر شاغن

کمی تے اسل ہر پہ اے یار مرک نی چپ
بر خنتہ تینا حسرت شہتیر آ نظر شاغن

فرد

قصور افک کنا نئے نائے حسرت
قصور کل آ نما سرڈار نئی اے

کر جام ۽ بدل سنگت میخوار ۽ بدل کپہ
انداز ۽ بدل کر وا کڑدار ۽ بدل کپہ

نا قوم برو تینٹ ہر دور عروج آ بن
نی سوچ ۽ بدل کر جی دستار ۽ بدل کپہ

پھلاتا گورا شہزاک خور ضرور دے نس
نی ختم ۽ بدل کر وا لنگار ۽ بدل کپہ

دا پنتے تفک پلو گر خواہہ انگ مونی
نی چو گڑا وختس اقرار ۽ بدل کپہ

حسرت نا گنوی آن پین اٹ مرو دے پا
آستونک ۽ بدل کر پئے سیاہ مار ۽ بدل کپہ

فرداک

نوری نانی چُنا اُس قہار سَنا فی نواسہ
نئے باوہ کی غیرت نئے پیرہ کی آجوزہ

چلتی آن بھلن ارے نا پن ولے
فی ملیس چکو تَحاس اٹکن

نما ملائے بخت ارفینے
نئے میخانہ ٹی سَخ ایتک

بریرے میکدہ غا چپ چپ شیخ
نصیحت دُن نئے ساقی کرینے

انت گلہ غیراتے آن کینک عتیق
تکھ ارفینو تفر ایلمک ننا

نہ ہیر سَے اُس نہ لال موتی
کپنے قیمت نا داخہ انتے

فی وطن نا دُرْدِے گر لکھس عتیق
نن دتر اُستان سیاہی ایتہ

کنے افسوس ے دا ملا تیاے
مسلمان نا چُنا توحید ے تپک

مرک غازی درک نوری نا رندے
وطن نا خاطران ایتک دتر فی

نئے لِتر افک شپاد اُن وطن
نا ہستی او دولت ہرا مسنے

محبت کن کننا زیبا ملاسے
اسہ افس نی دنیا ملاسے

قطعہ

بٹیس غیرت سنا چاودہ پڑی ۛ
امر اوڑتون بغل کشی کرئیس
پلانے ایڑ لمہ نا گدے او
امر ظالم گڑا خوشی کرئیس

قطعہ

سکون الو درو داڑے غریبے
اینو سڑدار سنا بائے دتر چڑ
گلی ٹی لمہ نس تو سڑ درائے
اونا دیرئس کرے ساہ ۛ دتر چڑ

فرد

خدا نا شکر ۛ کینک یار حسرت
چناء ہر قوم نا خواندہ مسک

شش بندی

تینے اخلاق نئی بیرف اے سنگت
بد انگا ہر اسہ نی خوئے اے

ہرا نا خیر ۛ خواتو کہ اگر کے
ہمو نا خیر سنا بس دُو ۛ اے

خرینی زیات مس ہیئت آن ہرا کے
ہمو قصہ ہمو موضوع ۛ اے

فرد

ہندنو جادو کرک ذی آ کنا
ڈاکسراک گوڑینگرک لقمان تپ

غزل

بندغ اینو بندغے انتے تڑک
 ہر چٹا تعلیم کے اخس وڑک
 سگ او سینہ ٹی ہرا مضبوط مس
 صابری ایوب سنا اوڑتو ٹھک
 بے صبر انسان ۽ وختس کپ خدا
 انتظاری زیات مس بندغ شہک
 مہر کیسک یا کہ نی نفرت کیس
 چار دے نا زندگی آخر تک
 خوف نئی گر خلق مس حسرت عتیق
 دیر باخو دیر نئے نی پا وڑک

غزل

نئے دشمنک تو پائیل کیرہ
 ننا دوستاک ہم تو کھیل کیرہ
 مریر مرشد او استاد زو زو
 ہرا پوسکن سنج ۽ ہیل کیرہ
 حقیقی او مرلیک رشتہ نس او
 محبت اٹ ہرا کہ جیل کیرہ
 غلامی نا ہرا تالخت ۽ چٹ ۽
 تینے خانوادہ او سرخیل کیرہ
 کہنگ آن گڈ تینا ایلمک حسرت
 منہ من کاٹما مش بیل کیرہ

شش بندی

نی نا مرڈ آتا الے دوستی ءے
 کرک نی سنگتی ءے مرڈ ءے نا
 تینا نی مرڈ آ دشمن نا مه سنگت
 همو دارو مریک دُرڈ ءے نا
 کنا پنت ءے کرک پلو غا سوگو
 مہ گواچی عتیق آسُرڈ ءے نا

فرد

کنے او انت پانہہ پاپہ بوتا
 کنے غصہ اونا جائی وُنگے

چورک

تینا او جاگہ ءے شامیت کیرہ
 کنے او خپسہ بس ہیئت کیرہ
 دسینو زعفران ءے کُرْدہ کُرْدہ
 خلے ملاتے رب تاویت کیرہ

کنے دُرڈ ءس توگیر کتنگہ
 کنیک جان ء دیر کتنگہ
 ہرا پتے غضب ٹی پاریک
 همو بس ہیئت پیر کتنگہ

دیرے مولا تینا داڑے
 افک بچو سیجا داڑے
 کس افک دارے کس نا
 مقصد نا ءے دنیا داڑے

مہر نا گر نی نئے تئس ثبوت
 نا پنے بڑا درون استاتے آ
 الے نی دنیا نا پیتاتے فقط
 بادشاہ مر راج کر اُستاتے آ
 اُستے پرغاسک اگر نی نازلو
 انت توقع نن تخون لیلیٰ تے آ
 چوٹ ۽ دنیا داسا مچہ پُہہ مرک
 انت تخوس امید بے پرواہ تے آ
 دے اسہ گر نیزہ غا حسرت سلی
 دے کرو بھروسہ پا سیجاتے آ

گلزارے ہتم تو پھلا کو سنبل نا توار افک اینو
 واشوئے عجب گلزار ہربو بلبل نا توار افک اینو
 شیرجان کرینے واکوک اُس بڑا نگا ہے واشم تائے
 اے خانہ خراب انکا پابو ماہ گل نا توار افک اینو
 چکاتا ارے چڑ چڑ زیبا ہر کند آ مخنک نا ٹاکوئے
 داراز ۽ اُسل پُہہ دتو ٹک شائتل نا توار افک اینو
 اٹ سال ۽ خنکپک دیکرتون نئے کے حوالے اونا جی
 دا دنا قصورے یار حسرت نازل نا توار افک اینو
 ورناتے کروئے بش دیرئس تنگان اریک بیداراک
 لشکر نا عتیق حسرت انتے دلدل نا توار افک اینو

قطعہ

انانے چاوه داسا سُد نے آن
کنول نا پھل ے نی تو جور پاسہ
ردی نی داخہ انتے کیسہ بھلو
سہیل ے خواخواہ نی پور پاسہ

☆

ای نے دا پنتے ایتوہ ورنہ
حقیقت آن ختے تر کہہ
اریک باشعور خواندس
تینے زورٹ نی کھور کھر کہہ

☆

مزل کن گر قدم تخاسک نی
خنوسک بھاز زو ترقی ے
خدا کے خیر دا زمان حسرت
تینا ایلیم کے تیز ڈکی ے

پڑی کس دیر خچنہ داڑے
ڈغارے مچ آ گول ارفینے
دتر تے آن عتیق بندغ نا
زمین ولدا نا جول ارفینے

☆

ہبکہ مف امر دا شیخ موٹو
مصلہ غا اینو شا جی سلو کے
امر خفتے ٹی تینا الپ شیطان
شراباتا گورا حاجی سلو کے

☆

شاہ جی ے پاپیرے بچ کس اے ملک
اوکرے اک پاس ہر آزمائش ے
مسجد آ ساقی اے ہتو گرہ
شیخ ساہیں نا کہ دا فرمائش ے

☆

نن دنگ آتے سوارفے ساقی
ملک دنگ آتے شیف کنگہ
داکہ شاہ جی ہم وجد نئی بسک
ایکے وا شیخ دنگ پرغنگہ

کرک اُستے فی یار جم تینا
نے تو ہمراہ ای آنجت اسکان
چڑہ پاکی نا کیسہ دعویٰ ے
ای نے جوان درست کیوہ نت اسکان

نا قد ے ودھنگ کہ ہچ الپسہ
تفرکو چڑہ دشمناتا کہ دُوئی
امر حق حقدار ننا پاکہ ملو
مہار آکو ہم رہن آتا کہ دُوئی

ہُشاری آن ہلیسک بھاز کاریم
تینا دشمنے ہچ موقع تفسیک
ہرا انسانیت نا خیر خواہ مس
گڑا او بندغے دھوکہ تفسیک

محمد نبی ے خدا پاپہ تا
محمد نا درجہ خدا غان پد
ولی تے ای غٹ منوہ یار عتیق
ولے مُست نہ مصطفیٰ غان پد

کشتو کیسہ یار سنگتی اگر
سینہ نس تینکن گڑا شابیت تخ
راز ے ڈکک راز نئی مر رازدان
استخوان اٹ بھاز نہ چار ہیت تخ

جوانو کڑدارس پنا تینا بہ کین
ہکل آتا نن فقط غازی مفن
حق نا ملا بہ کینک فیصلہ
بس مفادی پھڈ سنا قاضی مفن

☆

خاطران چار ٹکہ نا انتے نواب
زیلا بولی ء تینا پد بٹیس
جوڑ دوشہ مسوسک آستونک سنا
کاروان ء منزل آن فی رد بٹیس

☆

خدایا بچفس دا گلزمین ءے
کہ ہر کند اینو غداری شروع ءے
وطن لیلام متگہ خدایا
زمین نا داڑے واپاری شروع ءے

☆

قطعہ

ٹکر ہزار مسک بے حد بُرا انا
سینہ ٹی اُست نا ہچ ٹکڑا سلینے
اے مُستنا دلیرا حسرت عتیق شیخ
ہیت انتے یار آخر ٹکڑا سلینے

☆

نن حریف آتا انا تک خلق ٹی
یار دوستاتون حق بلی کرین
معاف کیرے نم نے حسرت عتیق
عشق ٹی اٹوار نن کیلی کرین

☆

نشان ایتو نے جوانو کسر نم
نما رندٹ کرین اقتدائے
اگر تینا اریرے قوم اتون چوٹ
خلے اللہ نمے دا بدعا ءے

رباعی

سُم خفتا نن اُسٹ جلاَن دوست
 پیتاے بنفوکا سگان دوست
 مشکل اف کیوک ای دیتے دا تیر
 زہرات اُسٹے دا سلاَن دوست

نی روت بہاراتے پاروکو اف
 نی شول دتر داسا ہوغو اف
 تارتخ دسو خاخر اودے خوک ہم
 نے معاف کروکو اف الوکو اف

قطعہ

ذرس خید خواری ذرس جہد کین
 جواناتے آ دا ارے فرض بیٹ
 بشہ مار انتے نی خاچانسک
 دا ورنا تازی آ ارے قرض بیٹ

ہر اسہ جا نواب ننا ڈس ے
 خورد برداٹ جناب ننا ڈس ے

جور ولدا نا شار ٹی خرس
 ڈاک کئی ہم گلاب ننا ڈس ے

چاوہ ولدا شعور بتگلہ
 میکدہ ٹی کتاب ننا ڈس ے

بیرہ افک گناہ تا اوڑا بوجھ
 شیخ اتو ہم ثواب ننا ڈس ے

فرد

اریٹک طالب نُس مکتب نا چنکو
 کنے خفتا فقط ذی آ سخ ایت

ننا ملک نئی تو قیادت آجنگے
مفاداتا پیتے حکومت آ جنگے

کہ اف مخلصی دارے ملائی ہم
میسٹ آتئی ہر امامت آ جنگے

خنون انت انصاف قاضی تیان دا
وکیل او کہ حج آتا رشوت آ جنگے

امر رشتہ غاک داڑے زندہ سلورک
کہ ایلم نا ایلم تو دولت آ جنگے

چڑہ جنگے حسرت امن مش تا مسک
نصاحت بلاغت خطابت آ جنگے

شام تما بریک تہاری نس
زند کن بر کنین خواری نس

نن گناہ گار اُنک خطاء کار اُن
رب ء تینا بہ کین زاری نس

دا تمنا کنا ارے اُسٹ
نا مرے نن تو وا کچاری نس

ہر پن ایلم تا دوتے آ سنگت
کان کین تینکہ روزگاری نس

یاد نئی نا اے یار عتیق حسرت
ای تروٹ خنتے اشکباری نس

مریک منزل آ ہمو زو سر
 حقیقت آ کہ غور کیک ہر کس
 مریک محروم ہر گڑاغان او
 اگر سٹی کہ شور کیک ہر کس
 ہموڑا خوانوہ ہزار لعنت
 تینے تینٹ کہ کھور کیک ہر کس
 ہمو دے منپرہ اسل وختس
 گلابے یار جور کیک ہر کس
 پدی بھاز تملک عتیق حسرت
 خواہ مخواہ ضد زور کیک ہر کس

جہس سُم تا جہس بمب آتا درا کہ
 بریک ہر پارہ غان بارود ننا گند
 بغل ٹی تس زمین شیراتے جاگہ
 ارے داڑے کہ بس نابود ننا گند
 سلوکا دیک کل پودگل کرینو
 اسہ دے بنوین نن عود ننا گند
 حلال آ رزق ۽ نن پٹون ہراڑے
 بریک ملاتے آن ہم سود ننا گند
 ہرا خوانتو نمازے صُحب ننا گر
 بریک اوڑان بس نمرود ننا گند

رواداری نا ایتو نم ثبوت ۛے
کنیرے ائکن تینا تا سوتے

برک آہو ننا کینک شکار ۛس
امر کیسہ نی گیوانی مرو تے

کرینے بھاز ضد ڈکال استو
خدایا بچفک چنکا دغو تے

کرونک حق ننا اعلان ۛ دے ۛس
کبو صوفیک نم تازہ وضو تے

کبو باور نما دا کست او ساڑاک
ہشانو کل ننا وا خول خوتے

شنکی کر ننے پھلاتا حسرت
گلاب سوسن تو گواڑخ نازبو تے

سمندر نا کڑمی آن توبہ
ننے تو ختنا گہرائی درینے

امرای ہوش نئی گپ کیو یاراک
کنا اُستے صنم جائی درینے

چنا بھلا ننے آن یار استو
نما بتگ کہ مستائی درینے

نوشته کیک منہ او لفظ چاوہ
ننے آن او دتر سیاہی درینے

مریو قربان ہمو لائی گراتا
عتیق زیہ ہرا لائی درینے

غزل

مچے وختے گرن داڑے
حالت آتے پلن داڑے

غمکو حملہ آور منک
تیتے چپ چپ ڈکن داڑے

بنکس انٹس پاپس ہچس
سگے کیسک بھلن داڑے

دے ت تولنگ ہائے ہائے
ننکو استخو مرغن داڑے

شیخے ہربو پارہ اینو
فتویٰ ایتک ایہن داڑے

اڑے نی ہرکس ے لقمان پاپہ
نی چنکا پیالہ ے کڑسان پاپہ

ہراٹی قدر افک بندغی نا
ہمو انسان ے نی انسان پاپہ

ہرا مجلس ٹی ذکرے مصطفیٰ مف
ہمو نی مجلس ے دیوان پاپہ

ہرا انصاف ٹی گر فیصلہ کپ
ہمو دے وخت سنا سلطان پاپہ

کنا اُستا تنخُاس داغ بھلو
کنے داسا عتیق جانان پاپہ

دہنو طاقت کلاشن تیٹی افک
ہرا دہشت اونا خنتی ٲے

کنا موت خیسُن آ گولی ٹی افک
کنا سکرات اونا دیدن تیٹی ٲے

امر او ذات سنا ای ورد ٲے کپر
ہرا دا اُسٹ سنا دھڑکن تیٹی ٲے

دہنو ہچ خنتٹ عنبر زبادے
ہرا کہ گل گلاب نا پن تیٹی ٲے

متوگر ذات گواڑخ نا چمن ٹی
مفوے زیب عتیق گلشن تیٹی ٲے

غیر سنا ٹولی تو نن شامل مفن
بے گناہ سے نا گڑا قاتل مفن

حق نا کوکار ٲے بر کینک درس
حق ٲے الپن یار دن باطل مفن

خلکو خرن خنیک خن ٹی گڑاس
نن وطن نا جر آن ہم غافل مفن

تسُنے مولا نن قوم او دُویس
پین سنا ہیتان نن قائل مفن

ایلم آتا ننٹے گڈار ایلماک
داعہ در حسرت گڑا جاہل مفن

ہُشنگا زندگی اٹ وار نیکن
 مقدر نا کنا استار نیکن
 کنے غا کر یقین ے پختہ سنگت
 صفائی مسٹ بے سار نیکن
 زہیری نا کنے بسک ہر اتم
 کنا دا خنک بس ہو غار نیکن
 اسیکا بر کرف نی دید ے تینا
 ای چولی اٹ ملاس ہینار نیکن
 علاج افک کنے پاریر حکیماک
 عتیق ای عشق ٹی بیمار نیکن

پارہ غان رب بنا شاعری داد ے
 نا پنا مس اگر زندگی داد ے
 خواہ تینے اگر عاقلاتا روٹ
 عاقلاتا تروک لاٹھی داد ے
 تہارمہ غا نثیٹ کر سفر سوچ خل
 صُحب نیمروچ نئی روشنی داد ے
 شکر ے کہ رب بنا خوان نماز صُحب او شام
 زندگی ٹی ہتوک بندگی داد ے
 کس ے ملے اگر او محبت عتیق
 گر حقیقت مرے عاشقی داد ے

چورک

تخائس انتے بتاتے سڑجہ
 پنی آ تینا خداتے سڑجہ
 خدا نا بندہ نی کیسہ انتے
 فریب او دھوکہ گناہ تے سڑجہ

فرد

زمانہ انگن انصاف کتو
 ہر اتم کربلا رنگین مسک

قطعہ

عبادت پا کردنک نن ہراڑے
 ننے التو مسیت آ فرش والا
 عتیق حسرت سلوکے درگہ غا نا
 توارے نی کنا بن عرش والا

چورک

برک کین مچہ وطن نا غمے
 ننے ملک ٹی دا امن نا غمے
 ذرس جہد کینک تینا حق کن
 ننے چار گز آ کفن نا غمے

فرد

نما قیمت دھنو قیمت نس افک
 وزن والا تو تینے تول کپہ

قطعہ

برے نوری نصیر نس پین ولدا
 گڑا ظالم سلاطیناک ہوغر
 ودی مسک لونگ نس گر پنی و
 وطن نا کل شیطینک ہوغر

فرد

شال ۽ تینا کاٹم آ نی شا ذرس
تا کہ چلتن نا پنے ایتن نئے

قطعه

لوگ نوروز ننا دشمنک تیوی
ننا لختے کہ کار پڑ تفر پین
نہ سودا مسنن نئے کہ مرینہ
ننا دا سینہ غاک جلر تفر پین

فرد

ہراتم نک ڈکار سلطنت نس
ارے پا دیرے طاقت روشنی کے

فرداک

جھگڑہ ۽ دولت ننا ذی آ چڑہ
ایلم آتا ایلمی رخصت کرے

دا کنے دڑد ایلک ایلم
اٹکن پا نی بے سخاوت اُن

دیک کارہ زند ننا حسرت عتیق
اینو ورنہ پھگہ ہر پیری بریک

رب ننا فرضے کرک آدا بشہ
ٹولک ہر صُحب نے جیجا بشہ

نی خوانک کتاباتے تاریخ ۽ پٹ
کہ دُن زو نی غیر آن قائل مفہ

قطعه

ملاس اُس دتر نا کنے دے غا درنج
بدن نا کنا کل تقيو دتک
دبو پابو نم طالے شار نا
امر کیسه نی کش خرینو دتک

فرد

ننا نت تا پرپس آ اے مرض پاپه
دا تو منزل نا پند آ تا نشانے

قطعه

قلم کاغذ کتاب ء تختی تو
شوان اسکان سر کروئی ے
چراغے علم ننا عتیق حسرت
گدان اسکان سر کروئی ے

ننا دا اُست ننا هر هر سلیسک راز بشخنده
هراتم او گلی آ بس کرے اک بهاز بشخنده

کرے کل خلق بشخنده امرای چپ مروست پا
همو محفل کچاری ئی خلوکا ساز بشخنده

ارے خوشی نا هیتس دا خنن گر خوش نئے سنگت
کرے هر عام بشخنده کرے هر شاذ بشخنده

گلی آ مس گزر اونا کنا تما نظر اوڑا
ننا دوستی محبت نا کرے آغاز بشخنده

هراتم مون په مون استوخنان اودے عتیق حسرت
کرے ولدا اسیکا دُن اونا هر ناز بشخنده

ننا دیوان ء انتے پد کرینو
 ننا بھلاک امر دُن رد کرینو
 امر بخشن نی اوقتا پا ردی تے
 ردی بھلو اسل بے حد کرینو
 ہرا پخیر عزت آبرو ءے
 ہمو ایلم تے تون او بد کرینو
 ننا تیناک انتے یار سنگت
 ننے آ بد گمانی صد کرینو
 حریف آتا دوی ء شان بخشار
 تینا بولی ٹی تینٹ دد کرینو

آخرت نا گر ارے نے فکر تو
 خیر ننا کاریم نئی اشتاف کر
 نا مریدی ءے کروے خلق کل
 حاکم اُس مظلوم تون انصاف کر
 معاف کیلک رب نے دے محشر آ
 ہر اسہ نی بندغے بس معاف کر
 مہر مابت ایلمی نے تو کرور
 ہر کس آن نی اُسے تینا صاف کر
 نے ارے گر شوق جنت نا عتیق
 لمہ ءے ہر صُحب ننا طواف کر

قطعہ

گلاب مالی کرینے سودا
 انا کہ مس بے مراد بلبل
 بریک خنک گلابے باغٹ
 خلیک نالہ پراد بلبل

چورک

کرک ماضی ۛے مچٹ یاد تینا
 حلال و ایت یرغ زیزاد تینا
 نی لمہ باوہ غا تینا کبین اُس
 کبین اخس مریک اولاد تینا

قطعہ

زندگی مچ زندہ کس کس سلتنے
 سلپک حیوان داڑے مش مریک
 نئے سلپک بادشاہ نئے کے پخیر
 ہر اسہ انسان داڑے مش مریک

ای گواچی مسوٹک ہر وار غمتنا
 کنا زی آ تخوک سر بار غمتنا

کنا ہر بخت نا دا حالے سنگت
 مبارکی کہ تس سرکار غمتنا

ہرادے مس پنا او غیر کسے نا
 تھیٹ ای کاٹما دستار غمتنا

اسہ سداری او ٹوپس کرتہ غا تون
 کنے ٹیکی ٹی تس سرکار غمتنا

امر خوشی کروٹک یار حسرت
 کنا اُست مسنے دربار غمتنا

ہزار آن زیات نی اٹکل کریئس
ننا اُستے جگر تو تل کریئس

تینا خوشی تے کل سامباس سنگت
ننا خوشی تے نی نسخل کریئس

اڑے دا بزدلی سے بہادر یس اف
پدان نی وار ستو ہکل کریئس

کنا خوشیک اونا غمک کنا او
دھنو نی ہیست وا نازل کریئس

کنا اُستے مثالٹ موم دھنکھ
نی ظالم اُستے تینا خل کریئس

تہارا شامٹی اے یار حسرت
مخاری ئے ہرانگ ماپل کریئس

محبت کیسہ گر ورنہ وطن تون
کرک نی شوق ء بے حد بس کفن تون

ننا حقاک ملور میر سردار
ہرا تم مُسرک مخلص دمن تون

تینا دھرتی تینا ای مادرے وا
صفا ای ایتوہ تشبیہ عدن تون

دتر شولنگ او دُزی مس اگر بند
خنگوئے گڑا زیبا عدن تون

ننا غٹ دیس نئی خاخرکو حسرت
امرگوازی کروں گواڑخ نا پن تون

علم پوک ۽ متو عمل اوڻي
نيت ۽ جوان کر اول اوڻي

خوانسک جوان اگر ني محنت کيس
ودھلک پارہ نا عقل اوڻي

بندغے بندغان کيک انسان
مسئو بندغاک بدل اوڻي

هڙتومنگا جهان آتا حسرت
کاميابي ارے اسل اوڻي

فرد

جيب ٽي افک کنا شاهين اسل
خرچ کريٽ دولت ۽ کل زيباتيا

بشہ ورنا نغے منزل توارے
حفاظت کر تينا کوہ او تلارے

نما چاغی نا ٽپاک تازه تازه
شهيد آتا ني سنجالک دغارے

ني دھرتي ۽ حريف آتيان بچف
پلورک نا هرس ولدا ديارے

اميرے کاروان ۽ پُہہ کبو نم
تھہ ني پين سنا دوتی مہارے

سکون افک کنے نغے صبر حسرت
اي گوہانٺ وطن نيکن قرارے

چورک

کنین تینا غمے یا کے وطن نا
 خمارا خنتے تون یا گل بدن نا
 امن خواہہ خدایا دیس ٹی دا
 کنے فکرے عتیق حسرت دمن نا

قطعہ

امر خاچوسٹک ای سیر تئغ پا
 کنے خاچنگ کہ استو بیرم الو
 تینا دژدے دروسٹ دیرا حسرت
 وطن ٹی دا کنے چچ ایلم الو

چورک

نے ہر صُحب ٹوہک سدا لمہ نُس
 نی بش مر کہ دنیا بدل مُسنے
 پدی اُس نی انتے کنا مل پا
 رقیب نُس کہ نے آن اول مُسنے

کروے دیر جوان تعلیم داڑے
 مفک ہچ کس سنا تعظیم داڑے

ای چچی آن ہلیوہ داسا کاریم
 کنا اُسٹ مُسنے ایکیم داڑے

اگر فی عادل او سلطان نُسے اُس
 کرک میراث ء غٹ تقسیم داڑے

غلامی کتنن نن ملک ٹی دا
 کرک فی وا ننن تسلیم داڑے

فی افیس وعدہ نا پابند حسرت
 انا مسک ننن پیشیم داڑے

قطعہ

فقط نن اُمتی اُن مصطفیٰ نا
ننن صد جاگہ غا تقسیم کپیس
ہراڑے نفرت آتا درس ملا
ہموڑے نی چنا تعلیم کپیس

چورک

تخائس بوتلے نی ماسہ تینا
مرضے جوان سگت چاسہ تینا
امر پا شیخ فتویٰ خلپ او تم
خرینی تے نی ضد اٹ خواہہ تینا

قطعہ

درود پاکے اگر روزانہ خوانس
خنوس ولدا نا رحمتے خدا نا
تینٹ ہم خوان اُرا والاتے خوانف
کروس محسوس برکتے خدا نا

خدائے بھاز پسندے یکتا ہی
نن ہندا خاطران بس تاک ارینک

برک نی سل قطارائے ننا دوست
تعصب کست کاڑان پاک ارینک

گنوکی آن ننا پین انت سلوکے
گریبان تون زنجک چاک ارینک

ننا بالاد آ بلینکپیس حسرت
مش آن پیدا پدا ہم خاک ارینک

خدایا اف کنا جانٹ کہ طاقت
بدن ژدغہ ننا بے واک ارینک

اُستے بے وس آ کنا قیدی کرلیس
خواوہ توبہ ای نما منترتیاں

اُف کرک لگف زرا بے پین زیات
ہچ خلیس افک کنے خاخرتیاں

کان مسلمان آتا منج آ تمک
انت توقع پا تخون کافر تیاں

صُحب تون دلداریتو نیمروچ ہم
انت رسینگو داسا پا دیگر تیاں

زندگی داڑے ارے بھاز خوار عتیق
نی پنا ایتک خدا محشر تیاں

تخنس گر فکر ۽ تینا بادشاہی
کرک ولدا گڑا نی پارساہی

اگر نی منزل آ سر خواہہ تینے
ہلک اخلاق ۽ دُو ہل یار جائی

کروٹ لبیک ای نا ہر توارا
کنا مرشد بنک نی پیر ساہی

اگر نی راست سوچ کیسک کنے آن
نما ہیناک کل کیرہ تباہی

ننا بٹھے ہلیسک یار حسرت
مریرہ غمک وا اینو بٹائی

فرد

اسہ نی اُس اُگر نے پاپرک ہم
جہانٹ دا کنا پا پین دیرے

چورک

کرک ماضی ے مچٹ یاد تینا
حلال و ایت اِرخ زیزاد تینا
نی لمہ باوہ غا تینا کبیئس
کین اخس مریک اولاد تینا

فرد

کرک تیز گامے اے ورنہ درس
خُلپہ منزل نا مریس آن نی

کنے تینا ضمیر پانگہ
کنا قیمت چار پائی اف

نی تو لقمان کسے نا شاگرد اُس
امر نے تون پا دوائی اف

چاوہ نی حق ے تینا خواہنگس
دا تو عمر نا بادشاہی اف

اڑے انصاف خواہ نی دیر آن
داڑے لائی گراتے لائی اف

عتیق حسرت ارے کہ خدا رُس
اُسل رندٹ کہ کس نا راہی اف

ہیت پیتا ایلمہ خاری مفن
صبر کین برداشت کتاری مفن

نن ریپنگوکن اڑے پاوال ننا
پیر مَسَن داسا تو شاری مفن

قوم نَسے اُن شکر ء اللہ نا درا
دانہ دانہ غا کہ گفتاری مفن

ایلمی سیوت محبت مہر کین
یار اسہ ایلو ننا چاری مفن

حق ء پانک حق نا ذی آ کہن
نن ارین خدار درباری مفن

ناظرہ خوانن قران ے ہم ثواب
نن عتیق تورات ننا قاری مفن

مدتے رب ننا پارہ کہ اوفتون
ہرا قوم کس کہ گر سیوت کرینے

محبت کیک اوڑتون ہر اسٹس
محبت مہر کس الفت کرینے

نن شلاخ چانک اف ضرورت
ننا کری چمن نا شت کرینے

ہرادے تائے تا غا ہیل تَسَن
ہمو چنکا چنا تو نت کرینے

کنے دا دیس کئی ہچ دشمن افک
کہ تیناس کنتو بس حسرت کرینے

خرینا جورے گلاب پاپہ
 خویک ء خفتا شراب پاپہ
 ہرائی بے وس تا ہیت الو
 ہمو کتاب ءے کتاب پاپہ
 خدا نا خوف اٹ نی ڈھکھ خنتے
 بجازے پردہ نقاب پاپہ
 ریا کہ تینا کرینے خیرات
 دا خیر ء وختس ثواب پاپہ
 دا دور پانک عتیق حسرت
 کہ بزغراتے نواب پاپہ

دُوئی ءے تخ نی تینا یار خلکن
 مریک نیکن گڑا کل شار خلکن
 ہراتم باوہ ہلک مارے تڑنگ کن
 ہموتم مس امر ستار خلکن
 اگر اخلاق تون کیس مہر مابت
 مریک ہر اسہ غدار خلکن
 ہموتم منوہ نے ٹکری نس
 مرے نا طرہ تو دستار خلکن
 دُوئی نا خلکنی نا گپ ء حسرت
 یزید ہم مسنے اٹ وار خلکن

کنا اُسٹ نئی او جہی مُسّے
جہان کل دا پیتان سئی مُسّے

اسہ دُرڈ ننا ہیئت افک اُسل
ستم پین کنے آ کئی مُسّے

کنا باروٹ پانگک ہر کسے
ہراکا او ڈاکی شئی مُسّے

دتر تسوٹ پھل ۽ اُستان ہرا
ہمو پھل عتیق خواجہ ئی مُسّے

اسہ اودے بچو قصورئس کہ اف
کنے آن ہم سادہی مُسّے

تینا سُد آن پیشن نن اِنائُن
نمے کن مہر تین کن غم بنائُن

ننے سمجھانک مضبوط آہن
ولے نن شیشہ ننا ملٹ بُرانن

ہرا ڈاکے نی صحرا پاسہ جنگل
ہمونن ڈاک ئی سنگت رُداُن

ننا نی ہوش ۽ پُرّائس اے ظالم
ہرادے آن کہ سنگت نے خنانن

نی ارف سوچ کر دا ہیئت ۽ حسرت
اسہ نے آخہ چندی تے وڑائُن

چورک

دے شوان ۽ قوم نا سڑدار کیک
 خرنا پالیز ۽ دے لنگار کیک
 ٹکری اف قوم ۽ تو صبرئس ارے
 آخ آتے دیر پا دستار کیک

قطعه

تہاری ٹی کلاشن بڈو ورناک
 چراغے علم نا دے اُف کرینے
 کنا ورناتے تو دیرئس ردی ٹی
 غلط تاریخ ۽ پا تعارف کرینے

چورک

ننے شان بشنا زبانے براہوئی
 پنس تینکھ بھلو تخانے براہوئی
 عرب نا زبان آن پد دادے منک
 جہانٹ گچینا زبانے براہوئی

دیر ۽ دنا سمائے حالت آن
 ہر اسہ اُست پُرے نفرت آن

خنتن رب ۽، خنتیٹ تینا
 خالق ۽ چانہ اونا قدرت آن

مجرم اُن اے خدا گناہ گار اُن
 منصفی خوانہ نا عدالت آن

خوف اللہ نا اُست ٹی افک
 ظلم نن کینہ بس جہالت آن

دید ۽ حسرت تینا کرف مچٹ
 زیات ای خواپرہ ضرورت آن

کنے تقدیر نا راضا دس جارات کن اِلے
خدا غا ہر نی دہن کپہ کنے سکرات کن اِلے

قصور انتے کنا نی پا دہنو وا ظلم کتکس
انگ کن کاوہ ای نے آن ولے آسرات کن اِلے

کنے بے نام نی کپہ اریٹک تاکہ ای زندہ
پنے زندہ کنا دتس جہان نایات کن اِلے

خدا نا ای درا جھولی ء تینا توروہ دتس
ارا سجدہ کنے داڑے صنم شکرات کن اِلے

عتیق حسرت اُٹک ای نا کہ افٹ یار بیگنس
منہ قطرہ ٹوینکی و کنے خیرات کن اِلے

برک دے خیسنی ٹی گام کینہ
و مونی شام تما اڈ کینہ

دے کشن بہ تولن مچہ داڑے
پدا وا توشہ ء نن بڈ ء کینہ

چھمولی نن کرینن پاٹ بے حد
شتی کس چار ٹی وا کھڈ ء کینہ

جتا مسن ہرا نن چیدہ غاے
کسر نا سیم ء نیام آن وڈھ کینہ

خلیے اُست ٹی تخپس حسرت
تینے دشمن تا مونا وڈ کینہ

زندہ افس زندہ غاک دا دور سنا
 تپسہ فرق ے گلاب او جور سنا
 رُم کرسا کل اناں استاتے آ
 نن تینے گویاں خوکٹ پور سنا
 مسو تیناک داسا کل رقیب
 ہیئت کسے دیدہ بنگ دا غور سنا
 شارٹی نی رہن آتا مون ے ہل
 یا خیالے تخ تینا کمزور سنا
 نن دڑنگان اُست ٹی اونا عتیق
 نا گمان آن لٹ لگہ کھور سنا

محبت عشق تو ہر دور لڑک
 کرک نی مچہ سنگت غور لڑک
 اگر خوشبو نا مس گر ہیئت وختس
 گڑا پن پن آ بے وس جور لڑک
 ارے دا ظلم نا دستور لکھوک
 ہمیشہ کس مرے ہم شور لڑک
 اگر کے فیصلہ نا حق مسک
 قلم قاضی سنا فی الفور لڑک
 ہر اتم نن انا مس نیم حسرت
 ہموتم تیر بند ہم پور لڑک

زند ۽ صدخه کپر ای اوڙا امر
مهر نا خللک نئے گولیس او

ای مریو قربان همو جیجا سنا
اخدر زیبا او تس بولیس او

ای کریٹ دوتے بڑا اوڙکن
پُر کرے مهر آن بس جھولیس او

ای مفر گوری امر اونا عتیق
مهر ئی تسک نئے لولیس او

فرد

مور مر ورنا ولے خاخو مفر
هر اسٹ نا با سنا باخو مفر

چناک انت نئے کن شپاد او وطن نا
نه باخوس ملک نه گز نس کفن نا

غریب انگا با تیک او مجبور بے وس
که هوغنگ او حالا دا زیبا چمن نا

کئی لمه غاک سڙدرا پشن آئیٹ
دعا کیره دهرتی که تینا امن نا

نی مچه که همت مفر بے خبر دُن
کرک فکر ۽ مچٹ نی ورنا دمن نا

بشه چک نی سخت تف تے تینا حسرت
اگر دڙد ارے نه تینا گلبدن نا

بدن ٹی افک دتر نا لپ نس
تخانے بھلو دا اُستا ٹھپ نس

ای سر متوٹک کہ منزل آئے
امر کروسٹ کہ بخت چپ نس

دا اُست بے چارہ غا اے حسرت
ہزار ٹکر ہزار کپ نس

چورک

نے خاچنگ کہ افک نپاد اینو انتے
اریک کنے پا شپاد اینو انتے
نے تو لال موتی جواہر کو ورنہ
دا کل آن اریس بے مراد اینو انتے

یار داکا انا وا گدارا بتو
نن کرین اود ء اخس اشارہ بتو

نن کسرتے آ اونا سلوک اُسہ
مس نا وخت کہ او تو دوارا بتو

دھوکہ کنگن صفا نن مرید آن زیات
دید کن خنک ننا وا زڑارہ بتو

شار تیگان انا کس ء الو سما
دوست ہکل کرین کس توارا بتو

فرد

کروئے دے کنے درمان دارو
کنا بختا اینو لقمان جوڑ اف

پاسبان کس قاتلے دا قوم سنا
رہبر ہم تو جاہلے دا قوم سنا

مون مستی ارفہ گر جوانو قدم
ہلپسہ بس عاقلے دا قوم سنا

روشنائی خاک ملو قوم ء او
قدر تیرہ جاہلے دا قوم سنا

انت خنوعے منزل آتے قوم دا
منرہ کل باطلے دا قوم سنا

بے وس او لنگڑ شپاداک انت کیر
سمجھرہ دُز سائلے دا قوم سنا

کس نئے کن یار آڑسندہ مفع
غممتا کونٹ آ نی کہ بشندہ مفع

خیر جوانی گرنے آن رخصت کرے
نی فضول داڑے گڑا زندہ مفع

معاشرہ نے آن غلط گر رنگ ہلے
داخہ در سنگت کنا گندہ مفع

بندگی ءے کر صرف نی رب سنا
لات عزلی نا کہ نی بندہ مفع

خلق نئے کن نی سچ نُس گر متوس
جوانے اوڑان شیخ خوانندہ مفع

چورک

مسک کنے غا انتے دن بدگمان سخت
 وا بے سبب غضب ٹی بس نا گمان سخت
 تیتے کرین خلکن اخس عتیق نن
 بیچہ ارے کہ داڑے کس کس خلان سخت

فرد

ہمو فنکار سنا فن سلاے
 ہرا آہن خلاسنگ ے رماغا

چورک

او اسیکا قصہ ے آمون کے
 رشتہ غاتا داڑے ولدا خون کے
 خرچ ے کے دولت تینا تا بجا
 یا تیتے دا وخت سنا قارون کے

چورک

ننے تتنگہ داڑے لول دنیا
 ای بنگٹ ہر اسٹ آن گول دنیا
 مثال اسک ننا تو گنگ کسے نا
 صفا تس ہیل عجیو بول دنیا

فرد

اسہ فی اُس ننا نے قدر افک
 ننے ہر کس خنانے جی کرینے

قطعہ

تیتے ڈھکھ تینا قدرت ے کے پاش
 دہنو ہیج رب افک با حیاء و
 اسٹنگا مروے دا کنا رب
 ایلو کل آک بُدو بے اُرا و

قوم ننا ورنه دا نما بخت
چوچو مہاری وا نما رخت

نی قدم مونی افسہ کاسہ
اخہ در ہمت وا نما سخت

غیر ننا جادو کپ اثر نے آ
نی کرک غیرت دا نما وخت

نن ارے مونی داسا مس دیگر
صُحب ننا کانبو داسا نا وخت

پامک حسرت نازل ے تینا
دا ننا منزل او ننا تخت

چورک

ضروری اف تینے پابند کینک
انوکو کس نئے کن رند کینک
ہننی تا خرین کنگ ے چانہ
خرینی تے امر گلقد کینک

قطعہ

گیمرونگو کے ننا دا خلق کل
مہر ملپک بندغی نا پید مس
کس ادب نا کالخواہ ے کس ملک
کس ننا ہر شاعری نا پید مس

فرد

حیوانیت نا ڈسے انسان نئے نا تہہ ٹی
انسانیت نا ڈس اف انسان نئے نا تہہ ٹی

ہائیکو

بڈے کلی نا
کاسہ رائے ایلیم نی
جلے ہلی نا

ہائیکو

رے راضی کر
انصاف کس نی جو انو تو
حق اٹ قاضی کر

ہائیکو

خلقے ویرانہ سنگت
افیسک نی زیبا خوکٹ ہم
مسٹ دیوانہ سنگت

محبت نا سفر کٹنگ نئی ے
کنا تینا وتر کٹنگ نئی ے
خنتنگ خن ٹی بندغ چار داسا
کرک باور نظر کٹنگ نئی ے

تہاری ٹی ہرانا انتظار اس
ہمو طوبے قمر کٹنگ نئی ے
دبو واپارے پابو نم وطن نا
نما مونی کسر کٹنگ نئی ے

امر خاچائسک ورنہ بشہ نی
نما بولی اگر کٹنگ نئی ے
کرینے وہم چاوہ شیخ موٹو
طیب پارے امر کٹنگ نئی ے

ظالم کس شار نئی خو لُخو کشک
دُرَد زوراک مس ہا ہو کشک

داڑے بارود بنا گند زوراک ارے
ملنموت ہم کہ جان آن روح کشک

آزمائف نبی نانی سُنَتِے ہر
ہر مرضے کہ پارہ کدو کشک

ایلی نانا ہمر اودے ایو خطاب
وختا سختی ناکس کہ دُو کشک

شیخے کس اف اسل داجہان اٹ عتیق
سیل نئی مچا نن جو جُرو کشک

ہشیو بے خوف آن داڑے زندہ تے
لُخ کبو پارہ بلم خوانندہ تے

پنت تیرہ نواسہ غاتے پیرہ غاک
جوان کیرے نم تینا آئندہ تے

نم سلامت خوارے گر دا ملک ءِ تو
پاپو دا خلق بنا باشندہ تے

خو لُخو تے حمزہ تا کشر کئیر
پا امر نن معاف کینک ہندہ تے

شیخ عتیق انصاف بنا قول آ برک
مر سلامی قوم بنا کارندہ تے

زندگئی چار دے سنا ارمان مف
بندگی داڑے اسل بے شان مف

بیدے مہمان آن سخی کتپک ارغ
ہر بنجیل ے پاکنگ مہمان مف

عادل نس گر نی اریس حاکم بنک
نا حدود اٹ پیگلن بچ حیوان مف

سنگتی ے عاقل آ دشمن نا کر
ہم سفر نے تون بس نادان مف

دا دعائے نی کرک رب آن عتیق
شکل کئی انسان سنا شیطان مف

قطعه

بشہ ورنا کرک تعلیم اول
تینا بھلا تا کر تعظیم اول
نی تینا بشخ سنا خواجہ اریسک
غریب آتا کر حق ے سیم اول

قطعه

نن ہمپسُن تینا خلق آن پشن
منہ دے گڈ بریک میش چین توُسُن
سلوک اُسُن کہ نت تا اوتیائے
خناتک اودے وختس پن توُسُن